

Естествен радиационен фон

Радон и източници на радон

Розалинда Маджарова

РЗИ – Русе

Естествен радиационен фон

Космично лъчение

Лъчение със земен произход –

естествени радионуклиди - широко
разпространени в околната среда вкл.
човешкото тяло.

Естествена радиоактивност

Нашият свят е радиоактивен, и е такъв откакто съществува.

>60 нормално присъстващи естествени радионуклида

Почви, води, въздух, в самите нас.

Неравномерно разпространение на радионуклидите.

Облъчване на населението от естествени източници

	Източник на облъчване	Ефективна доза, mSv/a	
		Средно	Диапазон
Космично лъчение	Директно йонизираща компонента и фотони	0.28	
	Неутрони	0.10	
	Космогенни радионуклиди	0.01	
	Сумарно	0.39	0.3-1.0 ^a
Външно облъчване от радионуклиди със земен произход	На открито	0.07	
	В сгради	0.41	
	Сумарно външно облъчване	0.48	0.3-10 ^b
Инхалиране	Семейства на ²³⁸ U и ²³² Th	0.006	
	Radon (²²² Rn)	1.15	
	Thoron (²²⁰ Rn)	0.1	
	Всичко от инхалаторно постъпление	1.26	0.2-10 ^c
Поглъщане	⁴⁰ K	0.17	
	Семейства на ²³⁸ U и ²³² Th	0.12	
	Всичко от поглъщане с храна и вода	0.29	0.2-1.0 ^d
Всичко		2.4	1.0-13

^a диапазон от морското равнище до големи н.в.

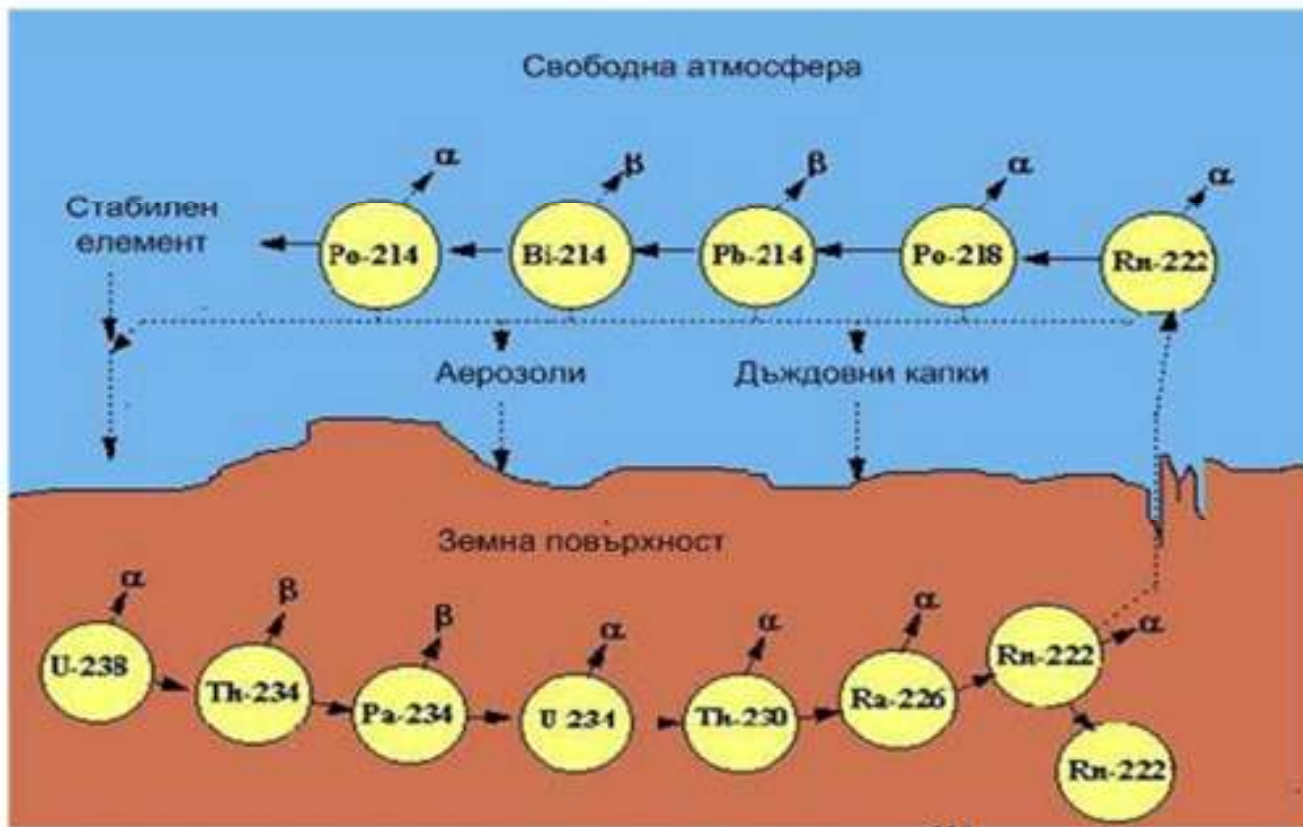
^b в зависимост от радионуклидното съдържание в почвите и строителните материали

^c в зависимост от натрупването на радон в помещенията

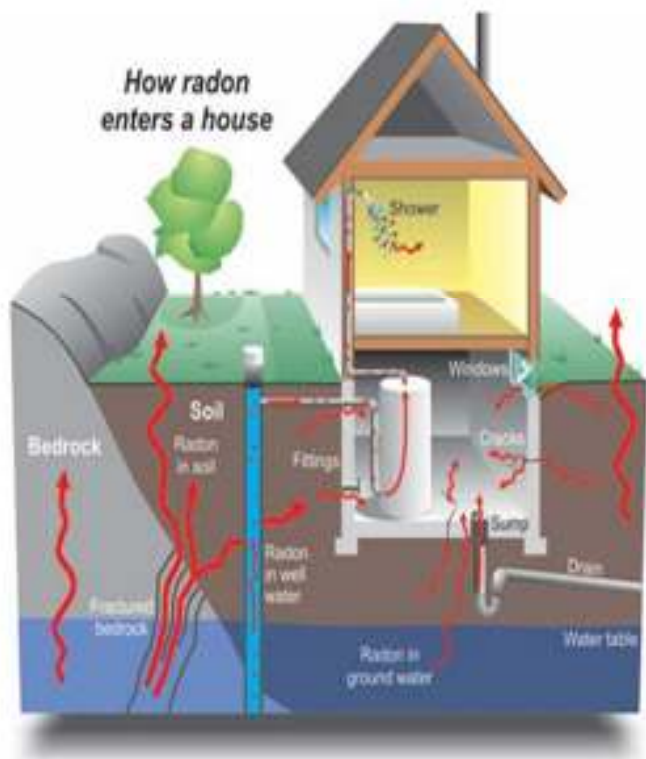
^d в зависимост от съдържанието на радионуклиди в храна и вода.

Естествен радиоактивен разпад на уран – 238

Радонът е инертен газ и може да мигрира на значителни разстояния от мястото на образуване.

Източници на радон в сградите

-Основата, върху която стои сградата (през пукнати в пода; кухини във вътрешните стени; канали; комуникационни тръби и други);

-Водопроводната мрежа;

-Строителните материали;

-Природния газ

Референтно ниво и оптимизация

Нови сгради
Превенция (Prevention)

Съществуващи сгради
Намаляване (Mitigation)

Методи за измерване

- **Активен метод**

- Инструменти – преносими радонометри

- Време – краткосрочни измервания

- Величина – моментна концентрация на радон [Bq/m^3]

- Електрозахранване - батерията издържа 2-3 дни

Методи за измерване

- **Пасивен метод**

- Йонизационна камера с електрет (Electret ion chambers)

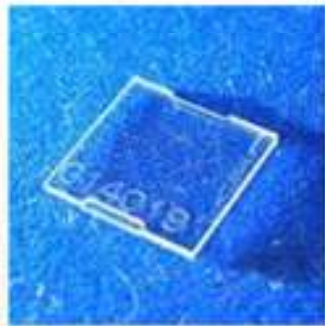
E-PERM® система – оборудване:

- тефлонови електростатично зарядени дискове (електрети)
- йонизационни камери за краткосрочни и дългосрочни измервания
- четец на повърхностния потенциал (волтажа) на електретите.

Методи за измерване

- **Пасивен метод**

- Алфа – трекови детектори (Alpha-track detectors)

Оборудване:

- Филтърни дифузионни камери с полимерни чипове (например CR-39)
- лабораторно оборудване с химичен реагент за ецване
- микроскоп (светлинен или автоматичен)

Методи за измерване

- Следи от алфа частици

Лаборатория за “Мониторинг и превенция на радон” НЦРРЗ - София

- БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

